

„állandóan málnaszörpöt isznak, a fagylalt fazékban áll”

Szerencsére én kaptam az ajtóhoz közelebbi ágyat. Öten vagyunk a szobában, a hatodik ágy üres. Azért mondom, hogy szerencse, hogy én vagyok az ajtó mellett, mert a Hauptmann nevű betegből kinézem, hogy egyszer csak fogja magát, és eltorlaszolja a bejáratot. Nem engedné be se Fruzsit, se a főorvost, a nővéreket és a látogatókat se. Senkit. Látogatók persze nincsenek, ezt csak úgy kitalálom, és nővérből sincs sok, összesen ketten vannak, vagy legfeljebb hárman, de ha ez utóbbi szám a helytálló, akkor azt a sápadt kis szőke csajt – két sápadt kis szőke csajt – keverem, sosem tudom, melyik melyik?. Egyik nap elkezdek egy mondatot, aztán délután vagy másnap hajnalban talán már a másik van itt, neki fejezem be. Nem lepődik meg. Kedvesen bólint, a szemében törődés. Kicsit olyan, mint egy mókus, csak sokkal sápadtabb. Fehér, vékony bőre alatt a vádlin és a karon az erek kékes rajzolata. Persze nem tudom ilyen alaposan megnézni. Bólint, és már megy is tovább. Mond valami megnyugtatót. Meg se áll, el se tűnődik, rögtön érti, mit akarok. Az előbb azt akartam mondani, csak tegnap reggel óta vagyok itt, és másfél nap alapján még nem igazán lehet megítélni, kihez milyen gyakran jönnek látogatók. De aztán elbizonytalanodtam. Talán sokkal régebben vagyok itt? Ebbe most nem szeretnék belegondolni. Hozzám mindenesetre Fruzsit szokott benézni, amúgy is itt van, ebben az épületben kutat, vagy legalábbis itt tölti a kórházi gyakorlatát, így vettem ki a szavaiból. Hat hónap, erre határozottan emlékszem, az elején erről volt szó, ültünk Budapesten a konyhában, és közölte, hogy egy időre kiköltözik Bécsbe. Néha kijöhetnének hozzá hétvégén.

– Mégis mennyi időre? – kérdeztem.

Ekkor mondta, hogy hat hónap. Ámbár azóta talán másképp alakult.

Ez a Hauptmann nevű óriás nem engedné be Fruzsit, se a nővéreket, se a főorvost. A hátát a kisszekrénynek döntené, amivel belülről eltorlaszolta a kórterem ajtaját, és torkaszakadtából üvöltene, hogy:

– Vigyázz! Betör az ár! Kapaszkodjatok.

Egyik kezével a kisszekrényt szorítaná, a másikkal meg valami kötél után kapkodna. Ha lenne kötele, tuti, hogy ki is kötözné magát valami fix ponthoz a fedélzeten.

Máskor csendesebb percek jönnek. Hátradől, ringatózik az ágyon, mind az öt ágyat összetolta, ebbe sajnos belementünk, sőt, még segítettünk is neki, hogy ne teljesen balfaszul, keresztben foglalja el a sok vaságy a terem közepét, hogy legalább járkálni is lehessen, amikor oldódik az éberség, és végre nem ordibál, ha meglát téged, hogy: – Ember a vízben!, csak mert, mondjuk, keresed a papucsodat, mielőtt kimész klotyóra.

Többször előfordult, hogy le kellett fogni, mert utána akart ugrani valamilyik szobatársunknak. Nem kell részleteznem: a kábé fél méter magas kórházi ágyról korrekt fejest akart ugrani a vigasztalan, a szürkéből valami perverz okból itt-ott, a csap alatt, a sarkai környékén máj- vagy éppen mályvarózsaszínbe forduló linóleumra. Nem is tudom, az állkapcsa és fogsora és az orra, vagy a nyakizmai sínylenék meg jobban a mutatóványt. De lehet, hogy simán csak agyrázkódást kapna.

Ha betépsz, megáll az idő, miközben az óramutató pörög körbe a számlapon, mint a hülye, vagy épp befékez, de akkor meg a tudatodban kezdenek el száguldani a benyomások. Tülekednek az élmények és érzések, nem érdekli őket, vesztükbe rohannak-e. Az információfeldolgozás ilyenkor szeret veszélyesen élni: csakis paradoxonokat hoz létre. Ha elég kitartóan tolod magadba a motyót, a paradoxon az egész évre kiterjedhet. Irányíthatatlanul száguldó bárkán vagy. Amikor azonban újabb és újabb írásaidat közreadnád, hogy egymásra épülhessenek, talán betegség martaléka leszel. Ha a kórok nem visznek el, és megfelelő időt szánsz mindenre, még mindig lassulhatsz, nem kizárt, hogy eltespedsz a lustaságtól, márpedig az életerőt lustaság és betegség közt féltőn kell navigálni. Ehhez fegyelemre van szükség, amelynek árnyékában azonban elszaporodnak a megrögzöttségek, tompul a találékonyság. Tepersz az eseményzuhatagban, munkát munkára, ötletet ötletre halmozol, aztán év végén mérleget vonsz, és kiderül, hogy egész idő alatt kizárólag törmelékgyártottál. Semmi nem lett kész. Egy árva irományt nem fejeztél be. A jelen idő ilyen módon szöges ellentétbe kerül az elbeszélő múlttal, és ha nagyon nekiállsz feszegetni, mi történt?, a kérdésről kiderül, hogy valójában pincaajtó vagy padlásfeljáró; nagy nehezen résnyire nyitod, aztán csupa *ámbár, mégis és ellenben* hullik rád.

Tudtam, hogy nem lenne szabad, de egyszer mégis nekiálltam feszegetni. Mondhatom, akaratom ellenére történt, újra és újra figyelmeztettem magam: ez nem te vagy, ami téged érdekel, azt nem itt találod. De aztán egyik dolog hozta magával a másikat. Minimum necces, de inkább szájalmas az egész. Soha nem hittem el Hauptmann-nak, hogy kint vagyunk a nyílt tengeren.

– Hiszen ez csak öt kórházi ágy, összetolva – mondtam neki.

De aztán egyik éjjel felébredtem, pontosabban arra ocsúdtam, hogy már visz a lábam, szűk, nyikorgós lépcsőn tartottam lefelé, furcsán imbolygó léptekkel, és a fedélközben találtam magam – előzőleg nem is gondoltam, hogy tisztában vagyok a „fedélköz” szó jelentésével, most mégis egyből ráismertem – aztán beléptem egy deszkaajtón.

A kis fürkében jóformán körül sem néztem; a szőnyeget felemelve megláttam a padlónak azt a részét, amelyet vagy 10 négyzet hüvelyk nagyságban keresztülfűrészeltek és rászegeztek a szőnyegre. Ezt a padlórészt kis erőlködéssel annyira felemeltem, hogy az ujjaimat aládughattam, és így kinyithattam a lejáratot, amely a hajó egyik hátsó üregébe vezetett. Gyertyával a kezemben lemásztam, visszahelyeztem egy alulról bevert fogantyúval a padló kivágását. A rászegezett szőnyeg felül magától rásimult a padlóra, és minden nyomot eltüntetett, hogy a be nem avatottak a titkos lejáratot ne veyék észre.

A gyertya lángja halványan pislogott a hajó sötét fenekén. Megpillantottam egy nagy, megvasalt ládát. Olyan formája volt, mint amelyet törékeny áruk szállítására használnak. Négy láb magas lehetett, és hat láb hosszú. Olajoshordók és szalmazsákok voltak felrakva a tetejére. Körülötte rengeteg holmi hevert, mindenféle felszerelés, kötelek, vasmacskák, ládák és hordók tömege. Készakarva volt így elrendezve a hajórakomány, hogy a látszólagos összevisszaságban minél jobb búvóhelyem legyen. A láda egyik oldalát könnyen elmozdíthattam, hogy bejussak a belsejébe. A láda fenekén ágybetét hevert, és az oldalfalra szegezett polcok tele voltak minden olyan kényelmi tárggyal, amely az utazáshoz szükséges. A ládában nemcsak lefeküdni, de ülni is tudtam. Körülöttem könyvek, tinta, toll, papíros, három vastag takaró, vizeskorsó, kétszersült, kolbász, sonka és pálinkásüvegek. A sarokban szappan, törülköző, fogkefe, sőt még iránytű is volt. Rögtön be is költözködtem új „lakásomba”, és úgy éreztem magamat, mint egy uralkodó, amikor bevonul a palotájába.

A láda oldalát be tudtam húzni magamra. Megláttam a láda oldalához erősített ostor-szíjat is; a csapóajtóhoz vezetett, hogy el ne tévedjek, ha vissza akarok térni a fedélzetre.

Na jó, kezdjük az elején: Nem vagyok kábszeres. Nagyon ritkán szívok. Cucot venni szinte nem is szoktam. Ha mégis a kezembe akad, mert megkínálnak, vagy társaságban valaki előszedi, akkor persze nem mondom nemet. Illetve van néhány belső szabályom, ezekhez tartom magam több mint tíz éve, nagyjából a fiunk iskoláskora óta. Szabály, hogy nem fogadom el a kínálást, ha aznap még tanítani fogok, vagy egyéb felelősségteljes ügy van a láthatáron. És akkor sem fogadom el, ha pár órán belül vigyáznom kellett az – akkor még kicsi – fiunkra. A gyerek időközben felnőtt, a szabály és a mértéktartás megmaradt.

Ezt most miért is hoztam szóba? Homályos nyugtalanság fog el, nem tudnám megmondani, mi foglalkoztat. Olyan vagyok, mint a vizsla. Lövésem sincs, mi az, amit el kellene intéznem. Szükségem van valamire. Tudatosul bennem, hogy az elmúlt hetekben egyre gyakrabban kerített hatalmába ez az állapot. Úgy tűnik, kezdek elaprózódni.

Ma sem haladtam a munkával. Kimentem az utcára, nézegettem a cégtablákat. Előbb csak a háztömböt akartam megkerülni, aztán meggondoltam magam, és hosszú sétára kelttem. Benéztem a piacra, mint egy másodvonalbeli Amelie-imitátor. Őszintén megragadt az anyagszerűség élménye, dúskáltam a tapintásom kiváltotta ingerekben. Szemcsés felületeket cirógattam, másutt csuklóig egy zsák lencsébe mélyesztettem a kezem, lopva megdöfködtem a tenyerem egy tál őrizetlenül hagyott pörkölt mandulával. Valami felzúg. Aztán ugyanez a zaj a vágóhídon, ahova az előzményeket figyelembe véve már tudatosan érkeztem, majd másnap egy szabóságba is betértem, ahol legalább nyolc éve nem jártam. Simogattam a kelméket, körkörös mozdulattal hajkurászom egy bádogedénybe kikészített gombokat, nem is részletezem. Lényeg, hogy felismertem a visszatérő mintázatot saját viselkedésemben: napom ébren töltött részének haszontalanságát, az időpazarlást kergettem mindezekben a helyszíneken. Örömet leltem saját ténykedésem oktalanságában. Rádöbentem, tulajdonképp nosztalgizok. Ezeket a visszalátogatásokat totális hangulatromboló akciókként éltem meg, hiszen múltbeli élményeimet vontam vissza, semmisítettem meg, miközben – éreztem –, nem jön létre semmi új. Visszavonhatatlanul veszett el az eredeti helyzet, a korábbi alkalomhoz kötődő összes inger.

Tele van csigákkal a Kerepesi-temető, reccsenek a lábam alatt, nem merek hova lépni, óriási zörgés támad, egy darabig tekergetem a nyakam, hogy honnan jöhet, de nem látok semmit, kimenekülök. Éjjel az úttesten sünöket ölök a kocsimmal, a tusolóban a zuhanyrózsával pókokat ítélek halálra akaratlanul. Az égben kék, ormányos isten csóválja a fejét, ahogy a karmám egyre romlik. Striguláz? Vágja a centit?

Hirtelen cellában érzem magam, magasan fönt a hegyek közt. A fal tövében guggolok, aztán mikor felállok, megszédülök. Valami pokoli masina bűg, talán szivattyú lehet?, nyilván egy szinttel alattunk, mert sehol sem látom. Nézek kifelé a rács mögül, a fogda óriási ablakkivágásán, kezd elbújni a nap, rögtön eléggé lehűl a levegő. Délután fél négy körül lehet, magasan van a horizont, hamar alkonyodik. Már minden holmimat magamra vettem – két-három póló, kapucnis pulóver, esőkabát –, pogószerű táncmozdulatokkal igyekszem felmelegedni. Péntek van. Telik a délután, van időm a falfrkákát nézegetni. A jelek szerint szinte mindenkit három éjszakára varrnak be. Kint röplabda pattog, izzadva, kurjongatva játsszák hétvégi meccsüket a börtönőrök. Nem akarom kivárni, hogy hétfő legyen.

Pedig semmit nem szabad elhamarkodni. A beszéd szervezze a cselekvést, és ne fordítva. Ebédre vagyok hivatalos, a házigazda szívhez szóló hegedűjátékát a feleség túlkiabálja, hogy közölje, megmelegedett a leves, üljünk asztalhoz. Snitt: ugyanez a ház lángokban áll, mindenki menekül, a férj a hangszeret menti, a feleség még kisimít egy ráncot a függönyön, mielőtt kilép az ablakon. Visszafojtod a lélegzeted, csak aztán derül ki: a földszinti ablak volt. Vajon a leves alatt égő tűz emészti el mindenüket? Vagy éppen a varázslatos dallam ejtett rabul mindenkit, aki lezárhatta volna a gázt? Hasznosság és haszontalanság. Estefelé hívja a brazil a finnt a térre táncolni, de ő siet haza, takarítania kell – finn akarsz lenni vagy brazil? Keveredik a vér az ereidben.

Megint filmet nézek. Halottakat égetnek a vásznon. Körözök, ólálkodok az ölelkező párok fölött, fürkészem, melyik nőben foganhatnék meg. Aztán eltűnnek, folyópartra érek. Mit keresek épp most egy révnél? Átmenjek? Maradok a határcsárdában, kis bográcsokban hozzák ki a levest, alattuk bunsen-égő. Egymás közt beszélgetnek, igyekeznek félvállról venni a dolgot, de nyugtalanítja őket a vízállás. Napok óta egyre magasabb. Nem sokat kell már feljebb mennie ahhoz, hogy a komp egyáltalán ne tudjon kikötni. A citerás mintha nézegetné a hangszerét, szükség esetén át tudna úsztatni rajta a szigetre?

Az egyik énem itt akar maradni örökre, vigadni Fruzsival, aki bármelyik hajóval megjöhethet. Hátradőlök, semmi nem számít, feloldódom a napos délutánban. De a másik énem két perc múlva rákezd: nyugós, leragad a szeme, ásítózik, sok a dolga, így sose leszünk kész vele. Haladjunk már, húzzunk haza.

De egyáltalán hol van az otthon – vajon emlékszem még? Arra mindenesetre jól emlékszem, amikor egyszer, huszonegy éves koromban nagyobb társasággal egy éjszakára megnyitott strandra mentünk mulatni – nem a Rudasba, hanem egy külvárosi strandra, ahol szabad ég alatt vannak a medencék. Bevettünk valamit, és talán az én adagom nagyobbra sikerült, mint a többieké, vagy csak érzékenyebb voltam erre a szerre, de atomjaira hullott az észlelésem. Több óra kiesett, már reggel volt, amikor újra magamhoz tértem. A jelek szerint addig sem kiütve hevertem, amíg nem tudtam magamról, mert időközben a város egészen más pontjára kerültem. És elfelejtettem, hogy hol lakom. Konkrétan az egyik Duna-hídon botorkáltam, és emberekre figyeltem fel, akik velem egy irányba haladtak. Jött két lány, szedték a lábukat, aztán jött egy pár is, később megint mások. Mindenkit megszólítottam. Igyekeztem összeszedetten tálalni, mi a gond. Nem hiszem, hogy sikerült. Vagy megijedtek tőlem, vagy nem hitték, hogy igazat beszélek. Fáradt voltam.

– Hazafelé mentek? – kérdeztem. – Nem mehetnék én is veletek? Csak amíg eszembe jut, hogy hol lakom?

Kitértek a válasz elől. Tovább baktattam. Sok ilyen, hiányzó végű emlékem van, mint ez. Fogalmam sincs, hogy jutottam el az ágyamig aznap reggel.

Híába védekezik az ember, hiába dugja homokba a fejét, az élet úgyis csak hányja-veti, ahová akarja. Megint igazolódott: amiről azt hittem, menekvés, az ellenkezője volt. A buszon ülök, alig lézeng egy-két utas, forgalom sincs. Hová tartok? Semmi dolgom ebben a kerületben, és nem is szoktam buszra szállni. Előrepillantok, zöldet kapunk, üvölt a motor, nagy ívben balra kanyarodunk. Nincs rossz idő, de egy csomó ruha van rajtam, ing, pulóver, belebújós esőkabát is. Most veszem észre, az ölem-

ben van valami cekker, önkéntelenül átkarolom, magam felé húzom, nehogy lepottyanjon. Vajon mi lehet benne?

Nem tudom megnézni, mert tompa szorítást érzek a mellkasomban. Hirtelen figyelek fel rá, de mintha egy ideje már nyomasztott volna. Nem kapok levegőt. Talán melegem van, nehézkes mozdulattal lehámozom magamról az esőkabátot, a csomagot addig a térdem közé szorítom. Leizzadok, hideg veríték, a nyomás nem enged fel. A pulóvert is leveitem. Most már a nyakamban lüktet a pulzusom, a szorítás tovább erősödik, baromi szarul vagyok. Sikerül jelezni, eredetileg a végállomásig akartam menni, de minden egyebet felülír a légszomj. A busz beér a megállóba, az ajtóhoz tántorgok, kapaszkodótól kapaszkodóig, karizomból tartom magam, szédelegve veszem a lépcsőket lefelé. A megálló kihalt, meglátok egy padot. Lerogyok, a hátamon fekszem. Minden elsötétül. Pár perc múlva jobban leszek, az ijedség is múlóban. A pad mellett telefonfülke. Lassan feltápáskodom, a készülékhez lépek. Az elején félig lekapart matrica. Drogsegély, és egy telefonszám. A zsebembe nyúlok, egyetlen érme akad a kezembe. Tárcsázok, a telefon elnyeli a bedobott pénzt.

Egy lócán ülök, iszonyatos berregés, ez egy kisrepülőgép belseje. Ha az ablakhoz mennék, látnám, hogy a végtelen sztyeppe fölött vagyunk, utak sehol, nyilván ezért megüünk repülővel. De ahhoz, hogy kinézzek, fel kellene állnom, viszont mozdulni sem merek, durván rázkódik az egész gép, és néha nagyokat puffan valamelyik motor, sőt talán mind a kettő. Fogalmam sincs, honnan szedem, de biztos vagyok benne, hogy Kazahsztánban vagyunk. Rajtam kívül öt-hat ember lehet a gépen, plusz a csomagjuk és persze egy pilóta, de őt nem látjuk. Senkit nem ismerek. Mellettem egy gyászruhás néni óriási garabollyal. A másik oldalamon harmincas fickó, viseltes öltöny, fehér ing, usanka. Egy cédulát szorongat, aztán a padlóra ejti, majd kis késéssel, mintha ábrándozna, utánanyúl. Arca sötét. Senki nem beszél, de amennyire látom, ébren vannak. Félhomály. A gép hirtelen süllyedni kezd, egyáltalán nem tűnik se biztonságosnak, se tervezettnek ez a landolás. De még most se beszél senki.

Halálfélelemben ébredek. Nappal halogatás. Pénzről írok, de valójában tékozló módon bánok az idővel. Kezdek visszatérni egy szokványosnak hitt rutinba. Úgy tűnik, az ijedség nagyobb volt, mint a baj. A hallucináció, a szédülés beépül a napi működésbe. Bővülő tünetsor. Fejfájás, ájulás.

Émelygek. Rosszullét közben a skála másik oldala, felfokozott éberség: tetten érem a saját manírjaimat, felvett pózaimat, azt figyelem, hogy a gesztusaim nem természetesek.

Másnap reggel ugyanez.

A doktor ünnepeyes, szűkszavú. Újabb diagnózis, semmi köze se az előzőhöz, se a következőhöz.

Harmadnap reggel sorban állunk egy szakorvosnál, időbe telik, mire bejutunk. Nem túl hosszan vizsgál, aztán leül az íróasztala mögé, és köntörfalazni kezd. Elkalandozik a figyelmem. Végül azt mondja, sikerült „eloszlatni a gyanút.” Bágyadtan állok. Az előbb mintha fel akartam volna tenni egy kérdést. Vajon miről?

– Na, gyere. Ez azt jelenti, a fül egészséges, nincs hurut – sottogja Fruzi, karon fog és kivonszol a rendelőből.

Fruzi szerint a lelki harmónia az emlékezés és a felejtés helyes arányán múlik. Reggel bevisz az osztályra, ahol dolgozik. Az első, akivel találkozom, Daniel. Szelíd, vékony alkatú fiatalember, később, amikor én is beköltözöm, szobatársam lesz. Jó barátságot kötünk. Egy nap közölte velem félelmét, hogy elveszíti szeme világát. Máskor beszámolt egy álmáról, amelyben megvakult, aztán, megint csak másik nap, szintén álmában, agyonlőtte magát.

Kulcsra zárt osztály, háttal, az ablakhoz közel egy óriás ül. Ő is páciens. Az orvos hosszú tűt szúr a hátába. Páciensek jönnek a folyosón, a kórterem ajtaja nincs becsukva. Tá-

tott szájjal, merengve néznek bennünket, az összetolt ágyakat, az óriást, a tűt, aztán, mint a robotok, tapsolni kezdenek, de nem mozdul arcukon a szenvedés időtlen maszkja. Variációk az élő egyik és a hulla másik love storyjára, de az, hogy a másik hulla, mindig csak túl későn derül ki. Az örültek gépiesen viselkednek. Láttam egy képet, amelyen épphogy szertelenek, kiszámíthatatlanok voltak. Azt a képet gyerekkoromban fenyegetőnek éreztem. Most az egész színjátéknak tűnik. Megfordul a fejemben, ha már nem nézzük őket, biztos abbahagyják. Az egyik bolond fiatal, most végzett, orvosnak tanult. Fémme akar változni mindenestül, mert a fémnek nem fáj, géppé akar válni mindenestül, mert a gépnek nem fáj. A másik nagyszakállú öregember, persze Falstaffot juttatja eszembe. Szenilis lévén minden nap képes váratlan megfigyelésekre; valószínűtlen hangokat hall, integet a fejével, Istennel szokott beszélgetni, úgy is néz ki. Mármint nem úgy, mint aki Istennel szokott beszélgetni, hanem mint Isten.

A betegek egyre súlyosabban hallgatnak. Újra ott ül az óriás, háttal, barackbefőtten ajándékozok neki, elmagyarázom, azért kapja, mert nem tudok nyelni. Ha nyelni akarok, fájdalomgombóc kerül a gégefedelem helyére. Elbizonytalanodok, amikor átfut rajtam: talán mindannyian a gégefedelem alattvalói vagyunk? Megértően bólogat. Tudom, hogy még mindig benne van a tű a hátában.

Soha nem láttam később sem életemben olyan kétségbeesett, elsorvadt embereket, amilyenek Hauptmann és Daniel voltak. Az öregnek bemutatkozásakor nem értettem a nevét, úgyhogy maradok a Falstaffnál. Bár alig tudta a melléről felemelni a fejét, mégsem volt annyira oda. Némelykor erőt vett magán, és ilyenkor vigasztalt mindnyájunkat. Én éppen eleget szenvedtem, de szellemi képességeimet sokkal jobban megőriztem. Amíg társaim bamba arccal egymásra meredtek, és együgyű dolgokról fecsegték, addig helyettük figyeltem a látóhatárt, és résen voltam.

Voltak azonban olyan pillanatok is, amikor társaim hirtelen helyzetük tudatára ébredtek és talpra ugorva, feltűnő élénkséggel vitatták meg a lehetőségeket. Ilyenkor egész értelmes szavakat váltottak egymással.

Lehet, hogy időnként én is beleestem abba a bamba fásultságba, amibe ők, de ez olyan dolog, amit ma már nem tudok megállapítani. A szüntelen hánykolódást kétségtelenül a reggelente lenyelt nagy adag gyógyszer okozza. A nővér, ez a kedves, simogatni való kis mókus, vagy ha nem ő, akkor a váltótársa különféle csillapítók és tünetmentesítő szerek sorát diktálta belénk. Vizit után általában mindenki visszaaludt, és rendszerint Hauptmann kurjongatására riadtunk fel. Igazi tengerész: ez is, mint minden más, hullámokban tör rá. Pedig ha jobban szemügyre vesszük, éppen hogy szárazföld után sóvárog. Mikor fejest akar ugrani a műanyag padlóba, karon ragadom.

Délfelé Hauptmann kijelentette, hogy bal felől földet lát, és csak nagy erőfeszítés árán tarthattam vissza, mert a kórterem linóleum padlójára akarta vetni magát, és mindenáron partra akart úszni. Érdekes, hogy Daniel és Falstaff ügyet se vetettek az egész dologra, és magukba mélyedve ültek egymásnak támaszkodva.

A másik hajó mellé értünk, valaki a korláthoz támaszkodva bámult reánk. Tagbaszakadt, sötét arcbőrű férfi volt, egyik kezével az árboc kötélhágcsójába fogódzott, másikkal mintha felénk intett volna, s fejével furcsán bólogatott. A teste kissé féloldalra dőlt. Se nem integetett, se nem fogódzott; jobb keze beleakadt a kötélhágcsóba, és ez tartotta állva a korlát mellett. A háta mögött levő hatalmas kötéltekerics odaszorította a korláthoz, és nem engedte összeroskadni. Válláról rongyban függött az ing, és csupaszon maradt nyakát sirály marcangolta. A madár pillanatig reánk meredt, vijjogott, majd lomha szárnyalással fölemelkedett a levegőbe. A halott matróz fogsora csupaszon villogott a napfényben.

Amikor megfordultam, úgy éreztem, a szívem kiugrik a torkomon. Erőtlen lépésekkel indultam feléjük, mire ők is lassan felém fordultak. Halálosan sápadt volt mindhármuk arca, de a szemük lázasan csillogott, mint mikor a gyertya utolsó lobban. Talán halálra ítélték mennek így a bitófa alá, mint én mentem a hosszú fedélzeten végig, amíg társaim-

hoz értem. Pillanatig szembenéztünk egymással, még azt gondoltam, amint kinyújtottam feléjük kezemet, hogy irgalomért esedezem, – de ők, mint keselyűk a prédát, úgy nézték reszkető kezemet. Rám nem is ügyltek.

AZ ódivatú gengszterrel tárgyalok, akit még Budapestről ismerek, de már nem az otthonomban, hanem egy kis szobában. Fogalmam sincs, hogy kerültem ide, ennek a magasháznak a felső emeletére. Érzem, milyen messzire elszakadtunk a földtől, hiszen a szélben a ház oldalirányban kileng, a szoba ringatózik. Emberemet most hallgatólag kedvében találtam.

– Uram, az az érzésem – mondom.

– Ha közelebbről szemügyre vesszük – mondom.

Legalábbis ezek a szavak ötlenek fel bennem, de mire kiejtem őket a számon, már egész másképp, teljesen érthetetlenül hangzanak. Tulajdonképp milyen nyelven beszélgetünk? Ha ugyan beszélgetésnek nevezhetem ezt, annak dacára, hogy a halszállás öltönyös, brillantinos hajú ürge még meg sem szólalt. Egészen furcsa, egyáltalán nem sima az arcbőre. Figyelmes leszek rá, hogy egy lelkes amatőr által otthon összedobott angol felirat megy a képen, emlémem, a kritikus pillanatokban sem fog kihagyni. Talán csak ebből értem, hogy mi történik?

– Elvesszük.

Most szólalt meg először.

– De nem fog baja esni? – kérdezem rögtön, magam számára is váratlan aggodalommal.

Úgy néz, mintha ott sem lennék.

Vajon albánul beszél? Vagy görögül? Hiába erősítgetem magamban, hogy nem filmet nézek, ez itt a valóság, a felirat és a nyelvi akadály köti le a figyelmem.

Aztán hirtelen ráeszmélek, hogy már vagy fél perce folyamatosan adatokat sorol. Járat-és ülőhelyszám, indulási, érkezési idő, hotelszoba szám. Azt hiszi, utazni fogok. Röhej.

– Mégis hova kellene mennem? – nézek rá hitetlenkedve. Máris befejezte.

A kép alján a Stockholm felirat villog.

– A többit ott megbeszéljük – mondja még, aztán fel is áll, veszi a kifényesedett aktatásakáját –, lehet, hogy nem gengszter, csak a keresztapa ügyvédje? –, és távozik.

Nem tudok visszaaludni. Reggelre kitolnak a kikötőbe. Emelők, daruk, óriási állványok.

Átszállás, a táj zöld, rengeteg fenyő, a levegő finom, illatos. Rengeteg kaja reggelire, nem érzem az ízeket. Források, tanyak, „regényes” vidék. Kiérünk a tengerpartra, azt mondják, megérkeztünk. Sehoh nem látom a várost. Autóba ültetnek, aztán az épület elől a lépcsőn kísérik fel, betegszobába tesznek, fityulás ápolónők közé.

Olyan érzés, mintha tíz hónapot töltenék itt. Ezt nem tudom, honnan veszem, de nincs ellenemre. Csak figyelnem kell, más dolgom nincs. A múlt és a jövő is magába foglalja a jelent, ilyenformán bárminemű előrehaladás látszatától megmenekülök. A napok tökéletesen egyformák. Fruzsni panzióban lakik, naponta látogat. Látom az ágyamból a toronyórát.

Aholttestet csak később vitték ki az ápolók, minthogy Hauptmann barikádot emelt az ajtó belső oldalára éjjeliszekrényekből. Mikor végre ránk törték az ajtót, már minden metafizikus körön túl voltunk. Törzsi dobokat hallucináltam, bár lehet, hogy csak a vér lüktetett a dobhártyámban. Nem lenne életszerűtlen, ha dörömböltek volna is, de ezt csak most rakom össze, utólag. Miután normalizálódott a helyzet,

egy négyágyasba kerültem. Hauptmann és Falstaffot nem láttam többé. Ebben az időszakban minden délelőtt kábé ugyanakkor bejön egy páciens, és megáll az ágyam előtt. Valamelyik szomszédos kórteremben lakhat. Mindennap újra bemutatkozik, és azt állítja:

– Az én vezetéknevem is ugyanaz, mint az öné!

Azt mondja, megőrjítik az ágyszomszédjai. Egyik oldalán állítólagos rablógyilkos fekszik, aki éhezteni magát, a másikon meg egy hazudozó, kleptomániás kisgyerek. Utóbbi folyton egy motoros hintalóról beszél, továbbá azt mondja, otthon, a szüleivel ehető házban lakik.

Egy darabig hallgatom, néha bölintok, aztán alvást tettetek. A fejemre húzom a takarót. Tartok a feleségemtől. Nem tudok szabadulni a gondolatról, hogy rám ugrasztja valamelyik örültet. A biztonságérzetem oda, de nem kerülök bajba. Hiszen ez csak egy látogatás, sulykolom magamban, mégis fellélegzek, ahogy átérünk a másik osztályra.

Bejegyzés a hajónaplóban: – A most következő három napon keresztül nem történt különösebb esemény.

Másnap, július 24-én reggel, amikor felébredtünk, olyan jó kedélyállapotban voltunk, hogy még tréfálkoztunk is egymással. Nem törődünk vele, hogy sorsunk minden pillanatban megváltozhat, és azt sem tudjuk, merre járunk.

Elfelejtettük, hogy a hullámok és a szelek kénye-kedvére vagyunk bízva a világ legnyomorultabb hajóroncsán. Nem gondoltunk már azokra az iszonyatos megpróbáltatásokra, amelyeket átszenvedtünk, hanem bizakodó, rózsaszín hangulatban néztünk a jövő elé.

A roncs annyira hánykolódott, hogy fogózkodás nélkül nem tudtunk megállni.

Éjjel a vad hullámverés annyira dobálta a roncsot, hogy sokszor negyvenöt fokos szögbe került a fedélzet, de most már nem féltünk annyira, mint a múltban.

Daniel élete lassú haldoklás volt. Órák óta fetrengett eszméletlenül, nagy görcsei lehettek, mert lázasan hánykolódott, betegség démona szánkázott testében. (Feltámasztottuk tehát, nehogy leguruljon a fedélzetről.) Kora délután halt meg, és mi ketten, amint ott álltunk holtteste mellett, komor balsejtelemmel néztük összezsúrt testét. Halála nagyon lehangolt. Mozdulatlanul ültünk egész délután mellette, és csak sutogva mertünk egy-egy szót váltani. Már leszállott a szürkület, amikor könnyezve belevertük hulláját a tengerbe. ■ ■ ■

Berta Ádám (1974): Budapesten él, két novelláskötete és egy regénye jelent meg a Kalligramnál. Legfrissebb könyve: *Baleset az építkezésen* (2016).